

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2017/541,

15. märts 2017,

terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK ning muudetakse nõukogu otsust 2005/671/JSK

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 83 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit on rajatud üldistele väärtustele, nagu inimväärikus, vabadus, võrdsus ja solidaarsus, ning inimõiguste ja põhivabaduste austamisele. See põhineb demokraatia ja õigusriigi põhimõtetel, mis on ühised kõikidele liikmesriikidele.
- (2) Terroriaktid kujutavad endast liidu aluseks olevate üldiste väärtuste, nimelt inimväärikuse, vabaduse, võrdsuse ja solidaarsuse ning inimõiguste ja põhivabaduste kasutamise üht kõige tõsisemat rikkumist. Need on ka kõige tõsisemaks ohuks demokraatia ja õigusriigi põhimõtetele, mis on ühised kõikidele liikmesriikidele ja millel liit põhineb.
- (3) Nõukogu raamotsus 2002/475/JSK ⁽³⁾ on terrorismile liikmesriikide kriminaalõiguslike vahenditega reageerimise alustala. Tegemist on kõikide liikmesriikide jaoks ühise õigusraamistikuga, milles on eelkõige esitatud terroriaktide ühtlustatud määratlus ja mille alusel toimub teabevahetus ja koostöö pädevate siseriiklike asutuste vahel vastavalt nõukogu raamotsusele 2006/960/JSK, ⁽⁴⁾ nõukogu otsustele 2008/615/JSK ⁽⁵⁾ ja 2005/671/JSK, ⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 603/2013, ⁽⁷⁾ nõukogu raamotsustele 2002/584/JSK ⁽⁸⁾ ja 2002/465/JSK ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ ELT C 177, 18.5.2016, lk 51.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 16. veebruari 2017. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 7. märtsi 2017. aasta otsus.

⁽³⁾ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/475/JSK terrorismivastase võitluse kohta (EÜT L 164, 22.6.2002, lk 3).

⁽⁴⁾ Nõukogu 18. detsembri 2006. aasta raamotsus 2006/960/JSK Euroopa Liidu liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahelise teabe ja jälitusteabe vahetamise lihtsustamise kohta (ELT L 386, 29.12.2006, lk 89).

⁽⁵⁾ Nõukogu 23. juuni 2008. aasta otsus 2008/615/JSK piiriülese koostöö tõhustamise kohta, eelkõige seoses terrorismi- ja piiriülese kuritegevuse vastase võitlusega (ELT L 210, 6.8.2008, lk 1).

⁽⁶⁾ Nõukogu 20. septembri 2005. aasta otsus 2005/671/JSK terroriaktidega seotud teabevahetuse ja koostöö kohta (ELT L 253, 29.9.2005, lk 22).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 603/2013, millega luuakse sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteem määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusaks kohaldamiseks ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europolit taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1077/2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks (ELT L 180, 29.6.2013, lk 1).

⁽⁸⁾ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1).

⁽⁹⁾ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/465/JSK ühiste uurimisrühmade kohta (EÜT L 162, 20.6.2002, lk 1).

- (4) Terrorismioht on viimastel aastatel kiiresti suurenenud ja laienenud. Terroristidest välisvõitlejateks nimetatud isikud reisivad terroristlikel eesmärkidel välisriikidesse. Tagasipöörduvad terroristidest välisvõitlejad kujutavad endast kõigi liikmesriikide jaoks suurenenud julgeolekuohtu. Terroristidest välisvõitlejaid on seostatud hiljutiste rünnakute ja rünnakuplaanidega mitmes liikmesriigis. Lisaks ähvardab liitu ja liikmesriike üha suurem oht isikute poolt, kes on saanud innustust või juhtnööre välisriigis asuvatel terrorirühmitustelt, kuigi nad ise on Euroopas.
- (5) ÜRO Julgeolekunõukogu väljendas oma resolutsioonis 2178 (2014) muret kasvava ohu pärast, mida põhjustavad terroristidest välisvõitlejad, ning palus kõiki ÜRO liikmesriike tagada, et selle nähtusega seotud kuriteod oleksid siseriikliku õiguse kohaselt karistatavad. Euroopa Nõukogu võttis seoses sellega 2015. aastal vastu terrorismi ennetamise Euroopa Nõukogu konventsiooni lisaprotokolli.
- (6) Võttes arvesse terroriohu muutumist ning liidu ja liikmesriikide rahvusvahelisest õigusest tulenevaid juriidilisi kohustusi, tuleks kõigil liikmesriikidel veelgi ühtlustada terroriaktide, terrorirühmituste ja terroristliku tegevusega seotud kuritegude mõistet, nii et see hõlmaks laiahaardelisemalt eelkõige terroristidest välisvõitlejate ja terrorismi rahastamisega seotud tegevust. Selline tegevus peaks olema karistatav ka juhul, kui seda tehakse interneti, sealhulgas sotsiaalmeedia kaudu.
- (7) Terrorismi piiriülene olemus nõuab terrorismi vastu võitlemiseks tugevat koordineeritud reageerimist ning koostööd liikmesriikides ja liikmesriikide vahel, samuti pädevate liidu ametite ja asutustega ning nende vahel, hõlmates Eurojusti ja Europoli. Selleks tuleks tõhusalt ära kasutada olemasolevad vahendid ja ressursid, nagu ühised uurimisrühmad ja Eurojusti toetatavad koordineerimismõupidamised. Terrorismi globalne iseloom eeldab rahvusvahelist reageerimist, mis nõuab liidu ja selle liikmesriikide koostöö tugevdamist asjaomaste kolmandate riikidega. Tugev koordineeritud reageerimine ja koostöö on vajalikud ka elektrooniliste tõendite tagamiseks ja hankimiseks.
- (8) Käesolevas direktiivis loetletakse ammendavalt mitmed rasked kuriteod, nagu rünnak inimese elule, kui tahtlikud teod, mis võivad kvalifitseeruda terroriaktiks, juhul kui need on toime pandud konkreetselt terrorismi eesmärgil, st selleks, et elanikkonda tõsiselt hirmutada või õigusvastaselt sundida valitsust või rahvusvahelist organisatsiooni tegema või jätma tegemata teatavaid tegusid või riigi või rahvusvahelise organisatsiooni poliitilisi, põhiseaduslikke, majanduslikke või sotsiaalseid struktuure tasakaalust märkimisväärselt välja viia või hävitada. Terroriaktiks peaks pidama ka ähvardust selliseid tahtlikke tegusid toime panna, kui objektiivsetel asjaoludel on kindlaks tehtud, et ähvardus esitati ühel sellisel terroristlikul eesmärgil. Samas ei loeta käesoleva direktiivi tähenduses terroriaktiks selliseid tegusid, millega näiteks püütakse sundida valitsust midagi tegema või sellest hoiduma, ning mis ei ole lisatud ammendavasse raskete kuritegude loetelusse.
- (9) Terroristliku tegevusega seotud kuriteod on väga rasked, sest need võivad viia terroriakti toimepanemiseni ning võimaldavad terroristidel ja terrorirühmitustel kuritegevusega tegeleda ja kuritegevust edasi arendada; seetõttu on sellise tegevuse kriminaliseerimine põhjendatud.
- (10) Kuriteod, mis on seotud avaliku üleskutsega panna toime terroriakt, hõlmavad muu hulgas terrorismi ülistamist ja õigustamist või terroristlike eesmärkide toetamiseks või elanikkonna tõsiseks hirmutamiseks sõnumite või kujutiste, sealhulgas terrorismiohvritega seotud sõnumite või kujutiste levitamist internetis ja mujal. Selline tegevus peaks olema karistatav, kui see tekitab terroriakti toimepanemise ohu. Igal konkreetsel juhul, kui uuritakse, kas selline oht tekkis, tuleks arvestada juhtumi konkreetseid asjaolusid, nagu sõnumite koostaja ja adressaat, samuti teo toimepanemise kontekst. Kui kooskõlas siseriikliku õigusega kohaldatakse sätet, mis käsitleb avalikku üleskutset panna toime terroriakt, peaks arvesse võtma ka ohu olulisust ja tõenäosust.
- (11) Terrorismialase väljaõppe saamise kriminaliseerimine täiendab olemasolevat kuriteokoosseisu, milleks on väljaõppe andmine, ja sellega võideldakse eelkõige ohu vastu, mille põhjustavad terroriakti toimepanemiseks aktiivselt valmistuvad isikud, sealhulgas need, kes tegutsevad üksi. Terrorismialase väljaõppe saamine hõlmab teadmiste, dokumentide ja praktiliste oskuste saamist. Iseõppimist, sealhulgas interneti või muu õppematerjali vahendusel, tuleks samuti käsitada terrorismialase väljaõppe saamisena, kui see tähendab aktiivset tegevust ja see toimub eesmärgiga panna toime terroriakt või aidata selle toimumisele kaasa. Võttes arvesse juhtumi kõiki konkreetseid asjaolusid, võib sellist kavatsust järeldada näiteks materjalide liigi või esinemissageduse põhjal. Nii võiks terrorismialase väljaõppe

saamisena käsitada lõhkeainete valmistamise õpetuse allalaadimist terroriakti toimepanemise eesmärgil. Seevastu üksnes veebisaitide külastamist või materjalide kogumist õiguspärasel eesmärgil, näiteks akadeemilise või teadustöö eesmärgil, ei tuleks pidada terrorismialase väljaõppe saamiseks käesoleva direktiivi tähenduses.

- (12) Võttes arvesse ohu tõsidust ja vajadust eelkõige tõkestada terroristidest välisvõitlejate voogu, on vaja kriminaliseerida terroristlikel eesmärkidel piiri ületav reisimine mitte ainult terroriakti toimepanemiseks või väljaõppe andmiseks või saamiseks, vaid ka terrorirühmituse tegevuses osalemiseks. Reisimist ennast ei ole vaja tingimata kriminaliseerida. Lisaks kujutab endast kasvavat julgeolekuohtu reisimine liidu territooriumile terroristlikel eesmärkidel. Liikmesriigid võivad ka otsustada reageerida terroristlikel eesmärkidel asjaomasesse liikmesriiki reisimisest tulenevale terroriohule, kriminaliseerides ettevalmistavad tegevused, mis võivad hõlmata planeerimist või kuritegelikke kokkuleppeid, mille eesmärk on panna toime terroriakt või aidata sellele kaasa. Ka sellise reisimise hõlbustamine tuleks kriminaliseerida.
- (13) Ebaseaduslik kauplemine tulirelvade, nafta, narkootikumide, sigarettide, võltsitud kaupade ja kultuuriväärtustega, samuti inimkaubandus, räkit ja väljapressimine on muutunud terrorirühmituste jaoks tulusaks rahaliste vahendite hankimise viisiks. Sellega seoses kujutavad üha tihedamad sidemed organiseeritud kuritegevuse ja terrorirühmituste vahel endast kasvavat ohtu liidu turvalisusele ning seepärast peaksid kriminaalmenetlusega seotud liikmesriikide asutused seda arvesse võtma.
- (14) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2015/849⁽¹⁾ kehtestatakse liidu finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamise üldnormid. Lisaks sellele ennetavale lähenemisviisile peaks terrorismi rahastamine liikmesriikides olema karistatav. Kriminaliseerimine peaks hõlmama nii terroriaktide kui ka terrorirühmituste, samuti muude terroristliku tegevusega seotud kuritegude, nagu värbamise ja väljaõppe, või terroristlikel eesmärkidel reisimise rahastamist, et lõhkuda terroriaktide toimepanemist hõlbustavad tugistruktuurid.
- (15) Terrorismi materiaalne toetamine isikute kaudu, kes tegelevad teenuste, vara ja esemetega varustamise või nende transpordiga, sealhulgas liitu sisenemist või sealt lahkumist hõlvavate kaubandustehingutega, näiteks sellise arheoloogilise, kunstilise, ajaloolise või teadusliku väärtusega kultuuriväärtuse müük, ost või vahetamine, mis on ebaseaduslikult välja toodud alalt, mis väljaviimise ajal on terrorirühmituse kontrolli all, või kes tegutsevad sellise tegevuse vahendajatena, peaks samuti olema liikmesriikides karistatav kui terrorismile kaasaaitamine või kui terrorismi rahastamine, kui seda tehakse teadlikuna asjaolust, et neid tehinguid või nendest saadud tulu kavatakse kasutada täielikult või osaliselt terroristlikel eesmärkidel või need toovad kasu terrorirühmitustele. Vajalikuks võivad osutuda täiendavad meetmed, pidades silmas võitlust ebaseadusliku kultuuriväärtustega kauplemise vastu, mis on tuluallikaks terrorirühmitustele.
- (16) Terroristlikel eesmärkidel reisimise, terrorismialase väljaõppe andmise ja terrorismiks värbamise katse peaksid olema karistatavad.
- (17) Seoses käesolevas direktiivis käsitletud kuritegudega tuleb tahtluse mõistet kohaldada nende kuritegude kõikide elementide suhtes. Tegevuse või tegevusetuse tahtlikku iseloomu võib tuletada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal.
- (18) Selliste kuritegude eest vastutavatele füüsilistele ja juriidilistele isikutele tuleks ette näha karistused, mis vastavad kuritegude raskusastmele.
- (19) Kui värbamine ja väljaõpe terroristlikel eesmärkidel on suunatud lapsele, peaksid liikmesriigid tagama, et kohtunikel on võimalik seda asjaolu õigusrikkujatele karistuse määramisel arvesse võtta, kuigi kohtunikel ei peaks olema kohustust karistust suurendada. Kohtuniku kaalutusõigusse jääb kõnealuse asjaolu hindamine koos konkreetse juhtumi teiste asjaoludega.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

- (20) Tuleks ette näha jurisdiktsiooninormid, et tagada käesolevas direktiivis sätestatud kuritegude eest tõhus süüdistuse esitamine. Eelkõige näib asjakohane kehtestada jurisdiktsioon kuritegude puhul, mille on toime pannud terrorismialase väljaõppe andjad, sõltumata nende kodakondsusest, pidades silmas sellise käitumise võimalikku mõju liidu territooriumil ja terrorismialase väljaõppe andmise ja saamise kuriteo vahelist tihedat sisulist seost.
- (21) Terroriaktide, terrorirühmitusega seotud kuritegude ja terroristliku tegevusega seotud kuritegude uurimise ja nende eest süüdistuse esitamise edu tagamiseks peaks asutustel, kes vastutavad selliste kuritegude uurimise või nende eest süüdistuse esitamise eest, olema võimalik kasutada tulemuslikke uurimismeetmeid, näiteks organiseeritud kuritegevuse või muude raskete kuritegude vastases võitluses kasutatavaid meetmeid. Selliste meetmete kasutamine peaks kooskõlas siseriikliku õigusega olema sihipärane ja arvesse peaks võtma proportsionaalsuse põhimõtet ning uurimise all olevate kuritegude olemust ja raskusastet ning tuleks austada õigust isikuandmete kaitsesele. Selliste meetmete hulka peaksid asjakohasel juhul kuuluma näiteks isiklike asjade läbiotsimine, sidevahendite pealtkuulamine, varjatud jälgimine (sealhulgas elektrooniline jälgimine), helisalvestiste tegemine era- või ühissõidukites ja eravaldustes või avalikes kohtades ja isikutest ühissõidukites ja avalikes kohtades ning nende hoidmine, ning finantsuurimine.
- (22) Tõhus vahend internetis toimivas terrorismivastases võitluses on eemaldada selle algallikas veebisisu, mis kujutab endast avalikku üleskutset panna toime terroriakt. Liikmesriigid peaksid tegema kõik endast oleneva, et teha koostööd kolmandate riikidega ja püüda tagada nende territooriumil asuvatest serveritest sellise veebisisu eemaldamine, mis kujutab endast avalikku üleskutset panna toime terroriakt. Kui aga sellise veebisisu eemaldamine selle algallikas osutub võimatuks, võib kehtestada mehhanismid, et tõkestada liidu territooriumil juurdepääs sellisele veebisisule. Liikmesriikide poolt käesoleva direktiiviga kooskõlas võetud meetmed sellise veebisisu eemaldamiseks, mis kujutab endast avalikku üleskutset panna toime terroriakt, või kui see ei ole võimalik, sellise veebisisu blokeerimiseks, võivad põhineda avalikel meetmetel, näiteks seadusandlikel ja mitteseadusandlikel meetmetel või kohtumenetlusel. Sellega seoses ei piira käesolev direktiiv internetisektori vabatahtlikku tegevust tema teenuste väärkasutamise ärahoidmisel ega liikmesriikide toetust sellisele tegevusele, näiteks terroristliku veebisisu tuvastamisele ja märgistamisele. Olenemata sellest, milline meede või meetod aluseks võetakse, peaksid liikmesriigid tagama, et see pakub piisavat õiguskindlust ja prognoositavust kasutajatele ja teenusepakkujatele ning võimalust saada õiguskaitset kooskõlas siseriikliku õigusega. Selliste meetmete puhul tuleb arvesse võtta lõppkasutajate õigusi, järgida kehtivaid õigus- ja kohtumenetluse norme ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartat („harta“).
- (23) Sellise veebisisu eemaldamine, mis kujutab endast avalikku üleskutset panna toime terroriakt, või kui see ei ole võimalik, siis juurdepääsu tõkestamine sellisele veebisisule kooskõlas käesoleva direktiiviga, ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2000/31/EÜ ⁽¹⁾ sätestatud õigusnormide kohaldamist. Eelkõige ei tohiks teenusepakkujaid üldiselt kohustada jälgima teavet, mida nad edastavad või talletavad, ega kohustada neid aktiivselt otsima ebaseaduslikku tegevust näitavaid fakte ja asjaolusid. Lisaks ei tohiks veebimajutusteenuse osutajaid vastutusele võtta, kui neil ei ole tegelikku teavet ebaseadusliku tegevuse või teabe kohta ja nad ei ole teadlikud faktidest või asjaoludest, millest ebaseaduslik tegevus või teave ilmneb.
- (24) Tulemuslikuks võitluseks terrorismi vastu on väga oluline pädevate asutuste poolt asjakohaseks peetava teabe tõhus vahetamine pädevate asutuste ja liidu ametite vahel kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks või terroriaktide eest vastutusele võtmiseks. Liikmesriigid peaksid tagama, et teavet vahetatakse tulemuslikult ja õigeaegselt kooskõlas siseriikliku õiguse ja kehtiva liidu õigusraamistikuga, näiteks otsusega 2005/671/JSK, nõukogu otsusega 2007/533/JSK ⁽²⁾ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2016/681 ⁽³⁾. Kaaludes, kas asjakohast teavet vahetada või mitte, peaksid riiklikud pädevad asutused arvesse võtma terroriaktidest lähtuvat tõsist ohtu.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1).

⁽²⁾ Nõukogu 12. juuni 2007. aasta otsus 2007/533/JSK, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist (ELT L 205, 7.8.2007, lk 63).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/681, mis käsitleb broneeringuinfo kasutamist terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks (ELT L 119, 4.5.2016, lk 132).

- (25) Selleks et tugevdada olemasolevat terrorismivastase võitluse alase teabevahetuse raamistikku, nagu on sätestatud otsuses 2005/671/JSK, peaksid liikmesriigid tagama, et nende pädevate asutuste, näiteks õiguskaitseasutuste, prokuröride või uurimist teostavate kohtunike poolt kriminaalmenetluse raames kogutud teave on kättesaadav asjaomase teise liikmesriigi pädevatele asutustele, kellele selline teave võiks olla asjakohane. Minimaalselt peaks selline teave asjakohasel juhul sisaldama teavet, mis on edastatud Europolile või Eurojustile vastavalt otsusele 2005/671/JSK. Selle suhtes kohaldatakse liidu andmekaitse norme, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2016/680,⁽¹⁾ ilma et see piiraks liidu õigusnormide kohaldamist liikmesriigi pädevate asutuste vahelise koostöö kohta kriminaalmenetluse raames, mis on sätestatud näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/41/EL⁽²⁾ või raamotsuses 2006/960/JSK.
- (26) Liikmesriikide asjaomaste pädevate asutuste poolt terroriaktidega seotud kriminaalmenetluse raames kogutud teavet tuleks jagada. Kriminaalmenetluse all mõistetakse kõiki kriminaalmenetluse staadiumeid alates hetkest, kui isikut kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteo toimepanemises, kuni otsuse tegemiseni selle kohta, kas isik on asjaomase kuriteo toime pannud, ja see otsus on muutunud lõplikuks.
- (27) Liikmesriigid peaksid võtma vastu terrorismiohvrile konkreetsetele vajadustele vastavad kaitse, toetuse ja abi andmise meetmed, mis on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2012/29/EL⁽³⁾ ja mida käesolevas direktiivis on täiendavalt täpsustatud. Terrorismiohver on määratletud kõnealuse direktiivi artiklis 2, nimelt on ta füüsiline isik, kes on kannatanud kahju, sealhulgas füüsilist, vaimset või emotsionaalset kahju, või kannanud varalist kahju, niivõrd kui selle on otseselt põhjustanud terroriakt, või sellise isiku pereliige, kelle surma terroriakt otseselt põhjustas, ja kes on selle tulemusel kahju kannatanud. Kõnealuses artiklis määratletud terroriaktis ellujäänud ohvri pereliikmel on kooskõlas kõnealuse direktiiviga juurdepääs ohvriabi teenustele ja kaitsemeetmetele.
- (28) Abi ohvrile hüvitusnõuete esitamisel ei piira abistavate asutuste poolt terrorismiohvrile antavat abi kooskõlas nõukogu direktiiviga 2004/80/EÜ,⁽⁴⁾ vaid lisandub sellele. See ei piira selliste siseriiklike õigusnormide kohaldamist, mis käsitlevad juriidilist esindamist hüvitise taotlemise korral, sealhulgas õigusabi kokkulepete abil, ega mis tahes muu asjakohase riikliku hüvitise maksmist käsitlevate õigusnormide kohaldamist.
- (29) Liikmesriigid peaksid tagama, et terrorismiohvrile konkreetsetele vajadustele reageeritakse terviklikult kohe pärast terrorirünnakut ja seejärel niikaua, kui hädalukorras reageerimise infrastruktuuris ette nähtud. Selleks võivad liikmesriigid luua ühtse ja ajakohastatud veebisaidi, kust leiab kogu asjakohase teabe, ning erakorralise toetuse keskuse, et pakkuda ohvrile ja nende pereliikmetele psühholoogilist esmaabi ja emotsionaalset tuge. Liikmesriikide sellekohaseid algatusi tuleks toetada, kasutades täielikult ära olemasolevaid ühiseid abimehhanisme ja vahendeid liidu tasandil. Abiteenuse osutajad peaksid võtma arvesse, et terrorismiohvrile konkreetset vajadused võivad ajaga muutuda. Seoses sellega peaksid liikmesriigid tagama, et abiteenuse osutajad tegelevad kõigepealt kõige kaitsetumate terrorismiohvrile vähemalt emotsionaalsete ja psühholoogiliste vajadustega ning teavitavad kõiki terrorismiohvrit täiendava emotsionaalse ja psühholoogilise abi, sealhulgas traumaabi ja nõustamise kättesaadavusest.
- (30) Liikmesriigid peaksid tagama, et kõigil terrorismiohvril on liikmesriigis, kus terroriakt toime pandi, juurdepääs kuriteoohvrile õigusi, olemasolevaid abiteenuseid ja hüvitussüsteeme käsitlevale teabele. Asjaomased liikmesriigid peaksid omavahelise koostöö hõlbustamiseks võtma sobivaid meetmeid, et tagada tõhus juurdepääs sellisele teabele terrorismiohvrile jaoks, kes elavad mõnes muus liikmesriigis kui see, kus terroriakt toime pandi. Samuti peaksid liikmesriigid tagama, et terrorismiohvril on võimalik kasutada pikaajalisi abiteenuseid oma elukohariigis, isegi kui terroriakt pandi toime mõnes teises liikmesriigis.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades (ELT L 130, 1.5.2014, lk 1).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrile õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, 14.11.2012, lk 57).

⁽⁴⁾ Nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/80/EÜ, mis käsitleb kuriteoohvrile hüvitise maksmist (ELT L 261, 6.8.2004, lk 15).

- (31) Nagu kajastub 2014. aasta radikaliseerumise ja terroristide värbamise vastu võitlemise muudetud ELi strateegias ning Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku liikmesriikide 2015. aasta järeldustes terrorismi ja vägivaldse äärmusluseni viivale radikaliseerumisele kriminaalõiguslike vahenditega reageerimise tugevdamise kohta, nõuab radikaliseerumise ja terroristide värbamise ennetamine, sealhulgas internetis, pikaajalist, ennetavat ja terviklikku lähenemisviisi. Selline lähenemisviis peaks kombineerima kriminaalõiguse valdkonna meetmeid haridus-, sotsiaalse kaasatuse ja integratsiooni valdkonna poliitikameetmetega ning võimaldama tõhusaid deradikaliseerimise ja suhete katkestamise ja lõpetamise või rehabiliteerimise programme, sealhulgas vangla ja kriminaalhoolduse kontekstis. Liikmesriigid peaksid jagama parimaid tavasid tõhusate meetmete ja projektide kohta selles valdkonnas, eelkõige seoses terroristidest välisvõitlejate ja tagasipöördujatega, vajaduse korral koostöös komisjoni ning asjaomaste liidu ametite ja organitega.
- (32) Liikmesriigid peaksid jätkama oma jõupingutusi, et hoida ära terrorismini viivat radikaliseerumist ning selle vastu võidelda, koordineerides, jagades teavet ja kogemusi riikliku ennetuspoliitika kohta või, olenevalt asjaoludest, ajakohastades riiklikku ennetuspoliitikat, võttes arvesse enda vajadusi, eesmärgi ja suutlikkust, mis põhinevad nende endi kogemustel. Komisjon peaks vajaduse korral pakkuma riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele ametiasutustele toetust ennetuspoliitika väljatöötamisel.
- (33) Liikmesriigid peaksid sõltuvalt asjaomastest vajadustest ja konkreetsest olukorrast igas liikmesriigis pakkuma tuge spetsialistidele, sealhulgas kodanikuühiskonna partneritele, kes võivad kokku puutuda radikaliseerumist tekitavate isikutega. Selline toetus võib hõlmata eelkõige koolitust ja teadlikkuse suurendamise meetmeid, mis võimaldaks neil radikaliseerumise märke tuvastada ja nendega tegeleda. Vajaduse korral tuleks selliseid meetmeid võtta koostöös eraettevõtete, asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonide, kohalike kogukondade ja muude huvirühmadega.
- (34) Kuna käesoleva direktiivi eesmärgi ei suuda liikmesriigid liiduüleste ühtlustatud normide vajaduse tõttu piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (35) Käesolevas direktiivis austatakse ELi lepingu artiklis 2 tunnustatud põhimõtteid, põhiõigusi ja -vabadusi ning hartas tunnustatud põhimõtteid, sealhulgas selle II, III, V ja VI jaotises nimetatud põhimõtteid, mille hulka kuuluvad muu hulgas õigus vabadusele ja turvalisusele, sõna- ja teabevabadus, ühinemisvabadus, mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadus, üldine diskrimineerimise, eelkõige rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste tunnuste, keele, religiooni või usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste tõttu diskrimineerimise keelamine, õigus era- ja pereelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele, kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõte, mis hõlmab kriminaalõiguses kohaldatavat täpsuse, selguse ja prognoositavuse nõuet, süütuse presumptsiooni ja liikumisvabadust, nagu see on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 21 lõikes 1 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2004/38/EÜ⁽¹⁾. Käesolevat direktiivi tuleb rakendada kooskõlas nende õiguste ja põhimõtete, võttes samuti arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti ja muid rahvusvahelisest õigusest tulenevaid inimõiguste valdkonna kohustusi.
- (36) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis tulenevad liidu õigusest seoses kahtlustatavate ja süüdistatavate menetlusõigustega kriminaalmenetluses.
- (37) Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada rahvusvahelisest õigusest, sealhulgas rahvusvahelisest humanitaarõigusest tulenevaid liikmesriikide õigusi, kohustusi ega ülesandeid. Käesoleva direktiiviga ei reguleerita rahvusvahelise humanitaarõigusega hõlmatud relvajõudude tegevust relvastatud konfliktide ajal, vastavalt nende mõistete humanitaarõiguse kohasele määratlusele, ega riigi sõjaliste üksuste tegevust nende teenistuskohustuste täitmisel, niivõrd, kui selle suhtes kohaldatakse muid rahvusvahelise õiguse norme.
- (38) Humanitaarabi andmine erapooletute humanitaarabiga tegelevate organisatsioonide poolt, mida tunnustatakse rahvusvahelise õigusega – sealhulgas rahvusvahelise humanitaarõigusega –, ei kuulu käesoleva direktiivi kohaldamisalas, võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu praktikat.

(¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende perekonnaliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnustatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77).

- (39) Võttes arvesse seaduslikke eesmärgi ja nende vajalikkust demokraatlikus ühiskonnas, peaks käesoleva direktiivi alusel vastu võetud kriminaalõiguse normide rakendamine olema proportsionaalne kuriteo laadi ja asjaoludega ning välistada tuleks igasugune omavoli, rassism või diskrimineerimine.
- (40) Käesolevat direktiivi ei tohiks mingil juhul tõlgendada nii, nagu püütaks sellega vähendada või piirata teabe levitamist teaduslikel, akadeemilistel ja aruandluse eesmärkidel. Radikaalsete, poleemiliste ja vaidlust tekitavate vaadete väljendamine avalike arutelude käigus tundlikes poliitilistes küsimustes jääb käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja ning eelkõige ei kata seda mõiste „avalik üleskutse panna toime terroriakt“.
- (41) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale nimetatud liikmesriigid käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.
- (42) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (43) Käesolev direktiiv peaks seetõttu asendama raamotsuse 2002/475/JSK liikmesriikide puhul, kelle jaoks käesolev direktiiv on siduv, ja muutma otsust 2005/671/JSK,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I JAOTIS

REGULEERIMISE JA MÕISTED

Artikkel 1

Reguleerimise

Käesoleva direktiiviga nähakse ette miinimumnormid, mis käsitlevad terroriaktide, terrorirühmituste ja terroristliku tegevuse vallas kuritegude määratlemist ja karistusi, ning meetmeid terrorismiohvritele kaitse ja toetuse ning abi andmiseks.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „rahalised vahendid“ – igasugune vara, nii materiaalne kui ka mittemateriaalne, nii kinnis- kui ka vallasasi, olenemata selle saamisviisist, sellise vara omandiõigust või muid selle varaga seotud õigusi tõendavad juriidilised dokumendid, sealhulgas elektroonilised või digitaalsed dokumendid, sealhulgas, kuid mitte üksnes, pangalaenu, reisitšekid, pangatšekid, maksekorraldused, aktsiad, väärtpaberid, võlakirjad, käskvekslid ja akreditiivid;
- 2) „juriidiline isik“ – mis tahes üksus, millel on kohaldatava õiguse alusel juriidilise isiku staatus, välja arvatud riigid või avalik-õiguslikud asutused, kes teostavad riigivõimu, ning avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid;
- 3) „terrorirühmitus“ – rohkem kui kahest isikust koosnev struktuuriline ühendus, mis on aja jooksul välja kujunenud ja mis tegutseb kooskõlastatult terroriaktide toimepanemise eesmärgil; „struktuuriline ühendus“ – ühendus, mis ei ole juhuslikult moodustatud kuriteo vahetuks toimepanemiseks ja mille liikmete rollid ei pruugi olla vormiliselt määratletud, millel ei pruugi olla järjepidevat liikmeskonda ega väljatöötatud struktuuri.

II JAOTIS

TERRORIAKTID JA TERRORIRÜHMITUSEGA SEOTUD KURITEOD*Artikkel 3***Terroriaktid**

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada järgmiste siseriikliku õiguse kohaselt kuriteona määratletud tahtlike tegude, mis oma laadi või seose tõttu võivad tõsiselt kahjustada mõnd riiki või rahvusvahelist organisatsiooni, käsitlemine terroriaktina, kui nende toimepanemise eesmärk on üks lõikes 2 loetletutest:

- a) rünnakud inimelu vastu, mis võivad põhjustada surma;
- b) rünnakud isiku kehalise puutumatuse vastu;
- c) inimrööv või pantvangi võtmine;
- d) riikliku või avaliku rajatise, transpordisüsteemi, infrastruktuurirajatise, sealhulgas infosüsteemi, mandrilavale kinnitatud aluse, avaliku koha või eraomandi tõsine kahjustamine, mis võib ohustada inimelu või põhjustada suurt majanduslikku kahju;
- e) õhusõiduki, laeva või mõne muu ühistranspordi- või kaubaveovahendi ebaseaduslik hõivamine;
- f) lõhkeainete või relvade, sealhulgas keemia-, bioloogiliste, radioloogiliste või tuumarelvade valmistamine, valduses hoidmine, omandamine, vedu, tarnimine või kasutamine, samuti keemia-, bioloogiliste, radioloogiliste või tuumarelvadega seotud teadus- ja arendustöö;
- g) ohtlike ainete heite või tulekahjude, plahvatuste või üleujutuste põhjustamine, kui see ohustab inimelu;
- h) vee, elektri või mõne tähtsa loodusvaraga varustamise häirimine või katkestamine, kui see ohustab inimelu;
- i) ebaseaduslik süsteemi häirimine, nagu on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/40/EL⁽¹⁾ artiklis 4, neil juhtudel, kui kohaldatakse kõnealuse direktiivi artikli 9 lõiget 3 või lõike 4 punkti b või c, ning ebaseaduslik andmetesse sekkumine, nagu on osutatud nimetatud direktiivi artiklis 5, neil juhtudel, kui kohaldatakse kõnealuse direktiivi artikli 9 lõike 4 punkti c;
- j) mõne punktides a–i loetletud teo toimepanemisega ähvardamine.

2. Lõikes 1 osutatud eesmärgid on:

- a) elanikkonna tõsine hirmutamine;
- b) valitsuse või rahvusvahelise organisatsiooni õigusvastane sundimine mõnda tegu toime panema või sellest hoiduma;
- c) mõne riigi või rahvusvahelise organisatsiooni poliitiliste, põhiseaduslike, majanduslike või sotsiaalsete struktuuride märkimisväärne tasakaalust väljaviimine või nende hävitamine.

*Artikkel 4***Terrorirühmitusega seotud kuriteod**

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et järgmised teod oleksid kuriteona karistatavad, kui need on toime pandud tahtlikult:

- a) terrorirühmituse juhtimine;
- b) terrorirühmituse tegevuses osalemine, sealhulgas teabe või materiaalsete vahenditega varustamise või selle rühmituse tegevuse mis tahes viisil rahastamise teel, olles teadlik asjaolust, et selline osalemine aitab kaasa terrorirühmituse kuritegelikule tegevusele.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. augusti 2013. aasta direktiiv 2013/40/EL, milles käsitletakse infosüsteemide vastu suunatud ründeid ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2005/222/JSK (ELT L 218, 14.8.2013, lk 8).

III JAOTIS

TERRORISTLIKU TEGEVUSEGA SEOTUD KURITEOD*Artikkel 5***Avalik üleskutse panna toime terroriakt**

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et üldsusele mis tahes viisil, kas internetis või mujal, sõnumi levitamine või muul moel kättesaadavaks tegemine kavatsusega kutsuda üles toime panema mõnd artikli 3 lõike 1 punktides a–i loetletud kuritegu ning kui selline käitumine otseselt või kaudselt, näiteks terroriaktide ülistamisega, propageerib terroriakti toime panema, tekitabes seeläbi ühe või mitme sellise kuriteo toimepanemise ohu, on kuriteona karistatav, kui see on toime pandud tahtlikult.

*Artikkel 6***Terroristide värbamine**

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et teisele isikule ettepaneku tegemine panna toime mõni artikli 3 lõike 1 punktides a–i või artiklis 4 loetletud kuritegu või selle toimepanemises osaleda on kuriteona karistatav, kui see on toime pandud tahtlikult.

*Artikkel 7***Terrorismialase väljaõppe andmine**

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et teisele isikule lõhkeainete, tuli- või muude relvade või mürgiste või ohtlike ainete valmistamise või kasutamise kohta või muude eriliste meetodite või tehniliste võtete kohta juhiste andmine mõne artikli 3 lõike 1 punktides a–i loetletud kuriteo toimepanemise või selle toimepanemises osalemise eesmärgil, teades, et oskusi kavatsetakse kasutada sellel eesmärgil, on kuriteona karistatav, kui see on toime pandud tahtlikult.

*Artikkel 8***Terrorismialase väljaõppe saamine**

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et lõhkeainete, tuli- või muude relvade või mürgiste või ohtlike ainete valmistamise või kasutamise kohta või muude eriliste meetodite või tehniliste võtete kohta juhiste saamine mõne artikli 3 lõike 1 punktides a–i loetletud kuriteo toimepanemise või selle toimepanemises osalemise eesmärgil on kuriteona karistatav, kui see on toime pandud tahtlikult.

*Artikkel 9***Terroristlikel eesmärkidel reisimine**

1. Liikmesriik võtab vajalikud meetmed tagamaks, et teise riiki reisimine mõne artiklis 3 osutatud terroriakti toimepanemise või selle toimepanemises osalemise eesmärgil, artiklis 4 osutatud terrorirühmituse tegevuses osalemise eesmärgil, kui osaleja teab, et aitab oma osalemisega kaasa sellise rühmituse kuritegelikule tegevusele, või artiklites 7 ja 8 osutatud terrorismialase väljaõppe andmise või saamise eesmärgil on kuriteona karistatav, kui see on toime pandud tahtlikult.

2. Liikmesriik võtab vajalikud meetmed tagamaks, et mõne järgmise teo tahtlikult toimepanemine on kuriteona karistatav:

a) kõnealusesse liikmesriiki reisimine mõne artiklis 3 osutatud terroriakti toimepanemise või selle toimepanemisele kaasaaitamise eesmärgil, artiklis 4 osutatud terrorirühmituse tegevuses osalemise eesmärgil, kui osaleja teab, et aitab oma osalemisega kaasa sellise rühmituse kuritegelikule tegevusele, või artiklites 7 ja 8 osutatud terrorismialase väljaõppe andmise või saamise eesmärgil, või

b) ettevalmistav tegevus, millega kõnealusesse liikmesriiki sisenenud isik tegeleb, kavatsusega panna toime terroriakt või selle toimepanemises osaleda, nagu on osutatud artiklis 3.

*Artikkel 10***Terroristlikel eesmärkidel reisimise korraldamine või muul viisil hõlbustamine**

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et korraldamis- või hõlbustamisalane tegevus, millega aidatakse isikul terroristlikel eesmärkidel reisida, nagu on osutatud artikli 9 lõikes 1 ja lõike 2 punktis a, teades, et sellisel abistamisel on nimetatud eesmärk, on kuriteona karistatav, kui see on toime pandud tahtlikult.

*Artikkel 11***Terrorismi rahastamine**

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et rahaliste vahendite eraldamine või kogumine mis tahes viisil, otseselt või kaudselt, eesmärgiga kasutada neid või teades, et neid kasutatakse täielikult või osaliselt artiklites 3–10 osutatud kuritegude toimepanemiseks või nende toimepanemises osalemiseks, on kuriteona karistatav, kui see on toime pandud tahtlikult.

2. Kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud terrorismi rahastamine on seotud mõne artiklites 3, 4 ja 9 sätestatud kuriteoga, ei ole oluline, kas neid rahalisi vahendeid kasutatakse täielikult või osaliselt tegelikult mõne nimetatud kuriteo toimepanemiseks või nende toimepanemises osalemiseks, samuti pole oluline, kas süüteo toimepanija teab, milliseks konkreetseks kuriteoks või kuritegudeks rahalisi vahendeid kasutatakse.

*Artikkel 12***Terroristliku tegevusega seotud muud kuriteod**

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et terroristliku tegevusega seotud kuriteod hõlmaksid järgmisi tahtlikke tegusid:

- a) röövimine mõne artiklis 3 loetletud kuriteo toimepanemiseks;
- b) väljapressimine mõne artiklis 3 loetletud kuriteo toimepanemiseks;
- c) võltsitud haldusdokumentide koostamine või kasutamine mõne artikli 3 lõike 1 punktides a–i, artikli 4 punktis b ning artiklis 9 loetletud kuriteo toimepanemiseks.

IV JAOTIS**ÜLDSÄTTED, MIS KÄSITLEVAD TERRORIAKTE, TERRORIRÜHMITUSTEGA SEOTUD KURITEGUSID JA TERRORISTLIKU TEGEVUSEGA SEOTUD KURITEGUSID***Artikkel 13***Suhe terroriaktidega**

Selleks et artiklis 4 või III jaotises osutatud kuritegu oleks karistatav, ei ole vaja, et see tegelikult toime pannakse, ning artiklites 5–10 ja artiklis 12 osutatud kuritegude puhul, et sel oleks seos käesolevas direktiivis sätestatud mõne muu konkreetse kuriteoga.

*Artikkel 14***Kuriteo toimepanemisele kaasaaitamine ja kihutamine ning kuriteokatse**

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–8 ning artiklites 11 ja 12 osutatud kuritegude toimepanemisele kaasaaitamine on karistatav.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–12 osutatud kuritegude toimepanemisele kihutamine on karistatav.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3, 6, 7, artikli 9 lõikes 1 ja artikli 9 lõike 2 punktis a ning artiklites 11 ja 12 osutatud kuriteo katse, välja arvatud artikli 3 lõike 1 punktis f sätestatud valduses hoidmine ja artikli 3 lõike 1 punktis j osutatud kuritegu, on karistatav.

*Artikkel 15***Füüsilisele isikule kohaldatavad karistused**

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–12 ja artiklis 14 osutatud kuritegude eest mõistetakse kriminaalkaristused on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning võivad hõlmata kuriteo toimepanija üle- või väljaandmist.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 3 osutatud terroriaktid ja artiklis 14 osutatud kuriteod, kui need on seotud terroriaktidega, on karistatavad vabadusekaotusega, mis on karmim kui siseriikliku õiguse kohaselt samalaadse, kuid ilma artikli 3 kohase tahtluseta kuriteo puhul kohaldatav vabadusekaotus, välja arvatud juhul, kui kohaldatav karistus on juba siseriikliku õiguse kohane maksimaalne karistus.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 4 loetletud kuriteod oleksid karistatavad vabadusekaotusega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt viisteist aastat artikli 4 punktis a osutatud kuritegude puhul ja vähemalt kaheksa aastat artikli 4 punktis b loetletud kuritegude puhul. Kui artikli 3 lõike 1 punktis j osutatud terroriakti on toime pannud isik, kes juhib artikli 4 punktis a osutatud terrorirühmitust, on maksimaalne karistus vähemalt kaheksa aastat.
4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kui kuritegu, millele on osutatud artiklites 6 või 7, on suunatud lastele, võib seda siseriikliku õiguse kohaselt karistuse määramisel arvesse võtta.

*Artikkel 16***Kergendavad asjaolud**

Liikmesriigid võivad võtta vajalikke meetmeid tagamaks, et artiklis 15 osutatud karistusi võib vähendada, kui kuriteo toimepanija

- a) loobub terroristlikust tegevusest ja
- b) annab haldus- või kohtuorganitele teavet, millele neil muul viisil juurdepääs puuduks, aidates neil
 - i) kuriteo tagajärgi ära hoida või leevendada;
 - ii) teha kindlaks või võtta vastutusele teisi kuriteo toimepanijaid;
 - iii) leida tõendeid või
 - iv) hoida ära artiklites 3–12 ja artiklis 14 osutatud kuritegude toimepanemist tulevikus.

*Artikkel 17***Juriidilise isiku vastutus**

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et juriidilist isikut saab võtta vastutusele mis tahes artiklites 3–12 ja artiklis 14 osutatud kuriteo eest, mille on nende kasuks toime pannud iseseisvalt või juriidilise isiku organi liikmena tegutsenud isik, kes on juriidilise isiku juures juhtival kohal ühel järgmistest alustest:
 - a) õigus esindada juriidilist isikut,
 - b) õigus teha juriidilise isiku nimel otsuseid;
 - c) õigus kontrollida juriidilist isikut.
2. Lisaks võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et juriidilist isikut saab võtta vastutusele juhul, kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tõttu on osutunud võimalikuks, et juriidilise isiku alluvuses tegutsev isik on selle juriidilise isiku kasuks pannud toime mõne artiklites 3–12 või artiklis 14 osutatud kuriteo.
3. Käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 kohane juriidilise isiku vastutus ei välista kriminaalmenetlust füüsilise isiku suhtes, kes on osalenud mõne artiklites 3–12 või artiklis 14 osutatud kuriteo toimepanemises täideviija, kaasaitaja või kihutajana.

*Artikkel 18***Juriidilisele isikule kohaldatavad karistused**

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et vastavalt artiklile 17 vastutusele võetud juriidilisele isikule kohaldatavad karistused on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning nende hulka kuuluvad kriminaalõiguslikud või muud liiki trahvid ning võivad kuuluda muud karistused, nagu näiteks

- a) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine;
- b) ajutine või alaline ettevõtluskeeld;
- c) kohtuliku järelevalve alla võtmine;
- d) sundlõpetamine;
- e) kuriteoteo toimepanemiseks kasutatud üksuste ajutine või lõplik sulgemine.

*Artikkel 19***Jurisdiksioon ja süüdistuse esitamine**

1. Liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et kehtestada oma jurisdiktsioon artiklites 3–12 ja artiklis 14 osutatud kuritegude puhul, kui

- a) kuritegu on tervikuna või osaliselt toime pandud selle riigi territooriumil;
- b) kuritegu on toime pandud selle riigi lipu all sõitval laeval või selles riigis registreeritud õhusõidukis;
- c) kuriteo on toime pannud selle riigi kodanik või elanik;
- d) kuritegu on toime pandud selle riigi territooriumil asuva juriidilise isiku kasuks;
- e) kuritegu on toime pandud kõnealuse liikmesriigi institutsioonide või elanikkonna vastu või liidu institutsiooni, organi, asutuse või ameti vastu, mis asub selles liikmesriigis.

Liikmesriik võib oma jurisdiktsiooni laiendada, kui kuritegu pannakse toime teise liikmesriigi territooriumil.

2. Liikmesriik võib oma jurisdiktsiooni laiendada artiklis 7 osutatud terrorismialase väljaõppe andmisele, kui kuriteo toimepanija pakub sellist väljaõpet asjaomase liikmesriigi kodanikele või elanikele neil juhtumitel, kui käesoleva artikli lõige 1 ei ole kohaldatav. Liikmesriik teavitab sellest komisjoni.

3. Kui kuritegu kuulub rohkem kui ühe liikmesriigi jurisdiktsiooni alla ja kui üks neist suudab nõuetekohaselt süüdistuse esitada samade faktiliste asjaolude alusel, teevad asjaomased liikmesriigid koostööd otsustamaks, kes neist esitab teo toimepanijale süüdistuse, et koondada menetlus võimaluse korral ühte liikmesriiki. Selleks võivad liikmesriigid kasutada Eurojusti, et hõlbustada õigusasutuste koostööd ja nende tegevuse koordineerimist.

Arvesse võetakse järgmisi tegureid:

- a) tegemist on liikmesriigiga, mille territooriumil kuritegu toime pandi;
- b) tegemist on liikmesriigiga, mille kodanik või elanik teo toimepanija on;
- c) tegemist on liikmesriigiga, kust ohvrid pärit on;
- d) tegemist on liikmesriigiga, mille territooriumilt teo toimepanija kätte saadi.

4. Lisaks võtab liikmesriik vajalikud meetmed, et kehtestada oma jurisdiktsioon artiklites 3–12 ja artiklis 14 osutatud kuritegude üle juhtudel, kui ta keeldub sellises kuriteos kahtlustatava või süüdimõistetu isiku üle- või väljaandmisest teisele liikmesriigile või kolmandale riigile.
5. Liikmesriik tagab, et tema jurisdiktsioon hõlmab juhtumeid, kui artiklites 4 ja 14 osutatud kuritegu on tervikuna või osaliselt toime pandud tema territooriumil, olenemata sellest, kus terrorirühmitus asub või kuritegevusega tegeleb.
6. Käesoleva artikliga ei välistata kriminaalasjades jurisdiktsiooni teostamist, mille liikmesriik on kehtestanud kooskõlas oma siseriikliku õigusega.

Artikkel 20

Uurimismeetmed ja konfiskeerimine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et isikutele, üksustele või talitustele, kelle ülesanne on artiklites 3–12 osutatud kuritegude uurimine või nende eest süüdistuse esitamine, on kättesaadavad tulemuslikud uurimismeetmed, näiteks organiseeritud kuritegevuse või muude raskete kuritegude puhul kasutatavad uurimismeetmed.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et nende pädevad asutused arestivad ja konfiskeerivad vajaduse korral kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/42/EL⁽¹⁾ kuriteovahendid ja saadud tulu, mida kasutatakse või kavatakse kasutada käesolevas direktiivis osutatud kuritegude toimepanemiseks või nende toimepanemises osalemiseks.

Artikkel 21

Meetmed avaliku üleskutse vastu internetis panna toime terroriakt

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada sellise nende territooriumil majutatava veebisisu viivitamatu kõrvaldamine internetist, milles avalikult kutsutakse üles terroriakti toimepanemisele, nagu on osutatud artiklis 5. Nad püüavad samuti saavutada sellise veebisisu kõrvaldamist, kui seda majutatakse väljaspool nende territooriumi.
2. Kui lõikes 1 osutatud veebisisu eemaldamine selle algallikas ei ole võimalik, võivad liikmesriigid võtta meetmeid, et takistada nende territooriumil asuvate internetikasutajate juurdepääsu sellisele veebisisule.
3. Eemaldamise ja juurdepääsu takistamise meetmed tuleb võtta läbipaistva menetlusega ning need peavad hõlmama piisavaid kaitsemeetmeid, eelkõige tagamaks, et piirang on vajalik ja proportsionaalne, ja et kasutajaid teavitatakse nende meetmete põhjusest. Nende meetmetega seotud kaitsemeetmed hõlmavad samuti õiguskaitsevahendite kasutamise võimalust.

Artikkel 22

Otsuse 2005/671/JSK muutmine

Otsust 2005/671/JSK muudetakse järgmiselt:

- 1) Artikli 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) „terroriaktid“ – terrorismivastast võitlust käsitlevas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/541 (*) osutatud kuriteod;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/541 terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK terrorismivastase võitluse kohta ning muudetakse nõukogu otsust 2005/671/JSK terroriaktidega seotud teabevahetuse ja koostöö kohta (ELT L 88, 31.3.2017, lk 6).“

- 2) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

- a) lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Liikmesriik võtab vajalikud meetmed tagamaks, et tema pädevate asutuste poolt kriminaalmenetluse raames seoses terroriaktidega kogutud asjakohane teave tehakse niipea kui võimalik kättesaadavaks teise liikmesriigi pädevatele

(¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus (ELT L 127, 29.4.2014, lk 39).

asutustele, kus andmeid võidakse kasutada selliste terroriaktide, millele on osutatud direktiivis (EL) 2017/541, ennetamiseks, uurimiseks, avastamiseks või nende eest vastutusele võtmiseks selles liikmesriigis, kas liikmesriigi taotlusel või omal algatusel ning kooskõlas siseriikliku õiguse ja asjakohaste rahvusvaheliste õigusaktidega.”;

b) lisatakse järgmised lõiked:

„7. Lõiget 6 ei kohaldata, kui teabe jagamine ohustaks käimasolevat uurimist või üksikisikute turvalisust, ega juhul, kui see oleks vastuolus asjaomase liikmesriigi oluliste julgeolekuhuvidega.

8. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et nende pädevad asutused võtavad pärast lõikes 6 osutatud teabe saamist vajaduse korral õigeaegsed meetmed vastavalt siseriiklikule õigusele.“

Artikkel 23

Põhiõigused ja -vabadused

1. Käesolev direktiiv ei mõjuta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on sätestatud ELi lepingu artiklis 6.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada ajakirjanduse ja muude meediakanalite vabadust käsitlevate aluspõhimõtetega nõutavad ja nendega kooskõlas olevad tingimused, mis reguleerivad ajakirjanduse ja muude meediakanalite õigusi ja kohustusi ning nende menetluslikke tagatise, kui need on seotud vastutuse kindlakstegemise või piiramisega.

V JAOTIS

TERRORISMIOHVRITE KAITSET, TOETUST JA ÕIGUSI KÄSITLEVAD SÄTTED

Artikkel 24

Abi ja toetus terrorismiohvritele

1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevas direktiivis käsitletud kuritegude uurimine või nende eest süüdistuse esitamine ei sõltu terrorismiohvri või kuriteo tagajärjel kannatanud isikute teatest või süüdistusest, vähemalt sel juhul, kui teod on toime pandud liikmesriigi territooriumil.

2. Liikmesriigid tagavad, et kooskõlas direktiiviga 2012/29/EL on terrorismiohvritel võimalik kasutada nende konkreetsetele vajadustele vastavaid abiteenuseid ning et need on terrorismiohvritele kättesaadavad kohe pärast rünnakut ja seejärel niikaua, kui vaja. Selliseid teenuseid pakutakse lisaks üldistele ohvriabiteenustele või nende raames ja need võivad tugineda olemasolevatele spetsialisti teenuseid pakkuvatele üksustele.

3. Abiteenuse osutajad peavad suutma anda terrorismiohvritele vastavalt nende konkreetsetele vajadustele abi ja toetust. Abiteenused peavad olema konfidentsiaalsed, tasuta ja kõikidele terrorismiohvritele hõlpsalt kättesaadavad. Abiteenuste hulka kuuluvad eelkõige

a) emotsionaalne ja psühholoogiline tugi, nagu traumaabi ja nõustamine;

b) nõu ja teabe võimaldamine asjakohastes juriidilistes, praktilistes või finantsküsimustes, sh hõlbustades terrorismiohvritel rakendada oma õigust teabele, nagu on sätestatud artiklis 26;

c) abi hüvitisnõuete esitamisel seoses terrorismiohvritele vastavalt asjaomase liikmesriigi siseriiklikule õigusele makstavate hüvitistega.

4. Liikmesriigid tagavad mehhanismide või protokollide olemasolu, mis võimaldavad selliste abiteenuste osutamise aktiveerimist terrorismiohvrite jaoks riikliku hädaolukorras reageerimise infrastruktuuri raames. Selliste mehhanismide või protokollidega nähakse ette asjaomaste asutuste, ametite ja organite töö koordineerimine, et suuta pakkuda terviklikku lahendust vastavalt ohvrite ja nende pereliikmete vajadustele kohe pärast rünnakut ja seejärel niikaua, kui vaja, sealhulgas piisavaid vahendeid, et hõlbustada ohvrite tuvastamist ja perekondade teavitamist.

5. Liikmesriigid tagavad, et terrorismiohvritele antakse asjakohast arstiabi kohe pärast rünnakut ja seejärel niikaua, kui vaja. Liikmesriikidel on õigus korraldada terrorismiohvritele arstiabi andmist vastavalt nende riiklikule tervishoiusüsteemile.
6. Liikmesriigid tagavad, et terrorismiohvritel on juurdepääs tasuta õigusabile kooskõlas direktiivi 2012/29/EL artikliga 13, juhul kui nad on kriminaalmenetluse osalised. Liikmesriigid tagavad, et kuriteo raskusastet ja selle asjaolusid võetakse nõuetekohaselt arvesse tingimuste ja korra kohaldamisel, mille alusel ohvritel on vastavalt siseriiklikule õigusele juurdepääs tasuta õigusabile.
7. Käesolevat direktiivi kohaldatakse lisaks direktiivis 2012/29/EL sätestatud meetmetele, piiramata nende kohaldamist.

Artikkel 25

Terrorismiohvrite kaitse

Liikmesriigid tagavad, et terrorismiohvrite ja nende pereliikmete kaitsmiseks on olemas meetmed kooskõlas direktiiviga 2012/29/EL. Selle kindlaksmääramisel, kas ja mil määral peaksid nad kriminaalmenetluse käigus saama kasutada kaitsemeetmeid, pööratakse erilist tähelepanu ohule langeda hirmutamise ja kättemaksu ohvriks ning vajadusele kaitsta terrorismiohvrite väarikust ja füüsilist puutumatust, sealhulgas ülekuulamise ja tunnistuse andmise ajal.

Artikkel 26

Terrorismiohvri õigused, kelle elukoht on teises liikmesriigis

1. Liikmesriigid tagavad, et terrorismiohvril, kelle elukoht on mõnes muus liikmesriigis kui see, kus terroriakt toime pandi, on juurdepääs teabele oma õiguste, olemasolevate abiteenuste ja hüvitussüsteemide kohta selles liikmesriigis, kus terroriakt toime pandi. Seoses sellega võtavad asjaomased liikmesriigid sobivaid meetmeid, et hõlbustada oma pädevate asutuste või spetsialisti teenuseid pakkuvate üksuste omavahelist koostööd, et tagada terrorismiohvritele tõhus juurdepääs sellisele teabele.
2. Liikmesriigid tagavad, et kõigil terrorismiohvritel on võimalik kasutada artikli 24 lõike 3 punktides a ja b ette nähtud abi ja abiteenuseid oma elukohaliikmesriigi territooriumil, isegi kui terroriakt on pandud toime mõnes teises liikmesriigis.

VI JAOTIS

LÕPPSÄTTED

Artikkel 27

Raamotsuse 2002/475/JSK asendamine

Raamotsus 2002/475/JSK asendatakse nende liikmesriikide puhul, kelle suhtes on käesolev direktiiv siduv, ilma et see piiraks nende liikmesriikide kohustusi, mis on seotud kõnealuse raamotsuse siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtpäevaga.

Liikmesriikide puhul, kelle suhtes käesolev direktiiv on siduv, käsitatakse viiteid raamotsusele 2002/475/JSK viidetena käesolevale direktiivile.

Artikkel 28

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 8. septembriks 2018. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 29

Aruandlus

1. Komisjon esitab hiljemalt 8. märtsiks 2020 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid.

2. Komisjon esitab hiljemalt 8. septembriks 2021 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse käesoleva direktiivi lisaväärtust terrorismivastase võitluse seisukohast. Aruanne hõlmab samuti käesoleva direktiivi mõju põhiõigustele ja -vabadustele, sealhulgas mittediskrimineerimisele, õigusriigi põhimõtetele ning terrorismiohivatele pakutava kaitse ja abi tasemele. Komisjon võtab arvesse liikmesriikide poolt otsuse 2005/671/JSK kohaselt antud teavet ja muud asjakohast teavet terrorismivastaste seaduste kohaste volituste kasutamise kohta seoses käesoleva direktiivi ülevõtmise ja rakendamisega. Selle hindamise tulemuste põhjal teeb komisjon vajaduse korral otsuse asjakohaste järelmeetmete kohta.

Artikkel 30

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 31

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Strasbourg, 15. märts 2017

Euroopa Parlamendi nimel

president

A. TAJANI

Nõukogu nimel

eesistuja

I. BORG
